

Sygn. akt I C 25/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Legnicy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Mirosława Polak - Pawlaczek

Protokolant: st. sekr. sądowy Katarzyna Wojciechowska

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2013 r. w Legnicy

sprawy z powództwa J. D.

przeciwko G. K. i (...) S.A. z siedzibą w L.

o nakazanie wydania ruchomości

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanych G. K. oraz (...) S.A. z siedzibą w L. kwoty po 7.200 zł dla każdego z pozwanych tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

III. orzeka, że nie uiszczone w sprawie koszty sądowe poniesie Skarb Państwa.

Sygn. akt IC 25/13

UZASADNIENIE

Powód J. D. wniósł o zasądzenie i nakazanie wydania mu od pozwanej G. K. Kuratora Wyższej Szkoły (...) w L. w likwidacji jego osobistego majątku w postaci ruchomości stanowiących wyposażenie budynku położonego przy ul. (...) w L., a mianowicie:

- 1/ narożnego regału barowego,
- 2/ sypialni
- 3/ mebli - saloniku
- 4/ mebli - gabinetu
- 5/ mebli z pokoju gosposi
- 6/ kryształowych żyrandoli i kinkietów
- 7/ ikony
- 8/ trzech dywanów produkcji chińskiej
- 9/ wiertarki stołowej i szlifierki

10/ trzech drabin

11/ kosiarki do trawy, skrzynki na listy

12/ dwóch foteli, 10 krzeseł,

13/ mebli stanowiących wyposażenie pralni i pokoju ksero

14/ wyposażenia spiżarni, sauny, pomieszczenia strychowego i werandy ogrodowej

o łącznej wartości 263.000 zł.

W uzasadnieniu żądania powód podniósł, że przedmiotowe ruchomości zostały przez pozwaną, jako osobę nieuprawnioną, przekazane nabywcy tj. A. G., działającemu w imieniu spółki (...) S.A. ((...)) z siedzibą w L., który będąc w złej wierze, w ramach umowy notarialnej kupił nieruchomość oraz przedmioty osobiste będące własnością powoda, a stanowiące wyposażenie nabytej nieruchomości.

Niepotwierdzona przez powoda czynność dokonana przez pozwaną w przedmiocie wyprzedaży jego majątku osobistego jest bezskuteczna, nieważna i nie wywołuje żadnych skutków prawnych.

Pozwana G. K. nie uznała żądania pozwu. Wniosła o jego odrzucenie, zarzucając, że jako kurator Wyższej Szkoły (...) w L. nie posiada zdolności sądowej do występowania w procesie, ponieważ postanowieniem Sądu Rejonowego w Legnicy została zwolniona z funkcji kuratora. Z ostrożności procesowej wniosła o oddalenie powództwa zarzucając, że jako kurator Wyższej Szkoły (...) w L. w likwidacji ((...)) była umocowana do dokonania sprzedaży majątku szkoły w toku postępowania likwidacyjnego, a żądane przez powoda przedmioty stanowiły własność likwidowanej uczelni i nie należały do jego majątku osobistego. Zarzuciła równocześnie, że powód nie udowodnił swojego roszczenia albowiem nie wykazał, że ruchomości, których wydania się domaga stanowią jego własność. Podniosła również, że wszystkie rzeczy osobiste powoda, pozostawione przez niego w sprzedanej przez kuratora nieruchomości - zostały mu wydane w toku postępowania likwidacyjnego. Wniosła również o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania.

W toku procesu na wniosek powoda Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego (...) ((...)) w L., od której powód domagał się wydania tych samych ruchomości co od pozwanej G. K..

W uzasadnieniu swego stanowiska powód J. D. podniósł, że pozwana (...) wspólnie i w porozumieniu z kuratorem G. K. nabyła majątek i bezprawnie włada rzeczami powoda, jako nabywca w złej wierze.

Strona pozwana (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w L. nie uznała żądania pozwu, wniosła o oddalenie powództwa w całości zarzucając, że sporne ruchomości nabyła od osoby uprawnionej w oparciu o zawartą zgodnie z prawem umowę notarialną. Powód skutecznie nie zakwestionował tytułu prawnego nabycia przez pozwaną przedmiotowych ruchomości, a (...) objęła rzeczy w posiadanie będąc w dobrej wierze.

Z ostrożności procesowej pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia powoda, z uwagi na upływ 3-letniego terminu prekluzyjnego do dochodzenia tego roszczenia od nabywcy. Domagała się również zasądzenia od powoda na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd ustalił:

Powód J. D. domagał się unieważnienia czynności likwidacyjnych dokonanych przez pozwaną G. K., która została powołana przez Sąd Rejonowy w Legnicy jako kurator Wyższej Szkoły (...) ((...)) w L. do przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego uczelni. Postępowanie w tej sprawie toczy się przed Sądem Okręgowym w Warszawie. Wydano wyrok oddalający powództwo, lecz sprawa została uchylona do ponownego rozpoznania z powodu nieważności postępowania. W toku tego procesu powód zgłosił kolejne roszczenia wobec pozwanej G. K.: o wydanie nieruchomości oraz o wydanie ruchomości – które wyłączono do odrębnego postępowania.

(dowód; akta Sądu Okręgowego w Warszawie sygn. XXIVC

1220/10, akta Sądu Rejonowego w Legnicy sygn.

IIIRNs 92/05, zeznania pozwanej G. K.)

W toku postępowania likwidacyjnego (...) w L. ustalono, że ruchomości, będące na wyposażeniu budynku szkoły w L., ul. (...), a mianowicie:

1/ narożny regał barowy o wartości 17.000 zł

2/ meble sypialniane o wartości 25.300 zł

3/ meble – salonik wartości 14.200 zł

4/ meble – gabinet wartości 25.700 zł

5/ meble z pokoju gosposi wartości 9.660 zł

6/ żyrandole i kinkiety

7/ 3 dywany

8/ wiertarki i szlifierki,

a także pozostałe ruchomości, takie jak: drabiny, kosiarka, szafa chłodnicza, regały metalowe i drewniane stanowiły własność Wyższej Szkoły (...) w L.. Majątek osobisty powoda, który znajdował się w budynku szkoły został mu wydany. Powód kwestionował swoje prawo własności do przedmiotów stanowiących wyposażenie szkoły, lecz nie przedstawił posiadanego przez siebie tytułu własności spornych przedmiotów. Ruchomości szkoły nabyła (...) S.A. w L. w wyniku wygranego przetargu i zawarcia umowy notarialnej.

(dowód: pismo komornika k. 52, oświadczenie komisji k. 53,

korrespondencja k. 54-58, rachunki i faktury k. 59-70,

operat szacunkowy k. 85-88, akta Sądu Rejonowego w

Legnicy sygn. ICo 348/11, zeznania pozwanej G.

K.)

Strona pozwana (...) S.A. w L. w dniu 30 grudnia 2010 roku aktem notarialnym nabyła od Wyższej Szkoły (...) w L. nieruchomość stanowiącą budynek szkoły, prawo użytkowania wieczystego działki gruntu na którym stoi budynek oraz wyposażenie tego budynku za kwotę 1.620.000 zł. Cena nabycia została zapłacona, a nieruchomość wraz z wyposażeniem została wydana pozwanej (...) S.A. w L..

(dowód: akt notarialny k. 89-92, zeznania powoda i pozwanej

G. K.)

Umowa została zawarta przed Notariuszem, a przed jej zawarciem dopełniono wszystkich formalności dotyczących zbadania zgodności tej umowy z prawem oraz legitymacji kuratora (...) do dokonania sprzedaży. Spółka uzyskała także stosowną zgodę zgromadzenia wspólników na zawarcie umowy.

(dowód: akt notarialny k. 89-92, zeznania świadka L.

C.)

Powód kwestionował ważność dokonanych czynności od chwili, gdy umowa została zawarta. Wzywał nabywcę do zwrotu ruchomości, twierdząc, iż stanowią one jego własność.

(dowód: zeznania powoda, korespondencja k. 7-8, 9, 10-11, 260-

262)

Część przedmiotów stanowiących wyposażenie szkoły została wykonana na zamówienie powoda. Szkoła zapłaciła za wykonane na zamówienie powoda ruchomości oraz za ruchomości zakupione na wyposażenie budynku przy ul. (...) w L..

(dowód: zeznania powoda, dokumenty zamówień k. 263-265,

zestawienie transakcji bankowych k. 245, umowa spółki

k. 96-98, rachunki k. 59-70)

Sąd uznał:

Roszczenia powoda nie zasługują na uwzględnienie.

Jak wynika z treści uzasadnienia pozwu podstawę roszczeń powoda stanowią przepisy art. 169§1 k.c., z którego wynika, że jeżeli osoba nieuprawniona do rozporządzenia rzeczą ruchomą zbywa rzecz i wydaje ją nabywcy, nabywca uzyskuje własność z chwilą objęcia rzeczy w posiadanie, chyba, że działa w złej wierze.

Powód twierdził, że pozwana G. K. pełniąc obowiązki kuratora Wyższej Szkoły (...) w L. sprzedała jego majątek, nie będąc do tego umocowana. To – w jego ocenie – uzasadnia żądanie wydania tych przedmiotów od pozwanej.

Żądanie wydania rzeczy od pozwanej (...) oparto na twierdzeniu, że pozwana (...) nabyła ruchomości, których dotyczy postępowanie od osoby nieuprawnionej będąc w złej wierze, co oznacza, że nie nabyła skutecznie własności tych ruchomości, a to skutkuje uprawnieniem powoda do żądania wydania mu tych przedmiotów jako prawowitemu właścicielowi.

Stanowisko powoda w tym zakresie nie jest uprawnione.

Rzeczywistą podstawą roszczeń powoda jest przepis art. 222 §1 k.c., który stanowi, iż właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, aby rzecz została mu wydana, chyba, że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.

Z przepisu art. 222§1 k.c. wynika, że legitymowanym do wystąpienia z roszczeniem windykacyjnym jest wyłącznie właściciel rzeczy. W myśl art. 6 k.c. spoczywa na nim ciężar udowodnienia, że przysługuje mu prawo własności. Biernie legitymowana jest natomiast osoba, która faktycznie włada cudzą rzeczą bez podstawy prawnej, Również i w tym zakresie na właścicielu spoczywa ciężar udowodnienia, że pozwany włada jego rzeczą, bowiem fizyczne władanie rzeczą przez pozwanego stanowi przesłankę skutecznego pozwania w procesie windykacyjnym.

Bezspornym w sprawie jest istnienie umowy notarialnej mocą której pozwana (...) nabyła od Wyższej Szkoły (...) w L. w likwidacji ruchomości objęte żądaniem pozwu (z wyjątkiem oryginalnej ikony z wizerunkiem św. Mikołaja, której nie wymieniono w operacie szacunkowym z dnia 30 lipca 2010 roku k. 85 akt) oraz, że pozwana G. K. uczestniczyła w zawarciu umowy jako kurator Wyższej Szkoły (...) w likwidacji i nie zawierała umowy we własnym imieniu ani na własny rachunek. Poza sporem pozostaje również okoliczność, że pozwana G. K. nie pełni już obowiązków kuratora, albowiem po zakończeniu postępowania likwidacyjnego Wyższej Szkoły (...) w L. została z tego obowiązku zwolniona. Niewątpliwie G. K. nie jest także w posiadaniu jakichkolwiek ruchomości, których dotyczy

niniejsze postępowanie, albowiem przekazała je nabywcy po zawarciu umowy notarialnej z dnia 30 grudnia 2010 roku. Nadto nie budzi wątpliwości fakt, że nie wymieniono w operacie szacunkowym z dnia 30 lipca 2010 roku, (który był podstawą dokonanej sprzedaży notarialnej z dnia 30 grudnia 2010 roku), ani w żadnym innym dokumencie - ikony z wizerunkiem św. Mikołaja. To z kolei oznacza, że ikona, której wydania powód się domagał nie znajdowała się w dacie sprzedaży w wyposażeniu budynku Wyższej Szkoły (...), przy ul. (...) w L. jako własność szkoły i nie została zakupiona przez pozwaną (...).

Istota sporu sprowadza się zatem do wykazania:

1/ czy powód jest właścicielem spornych ruchomości?

2/ kto faktycznie włada rzeczami stanowiącymi własność powoda?

3/ czy osobie, która włada rzeczami powoda przysługuje skuteczne, względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.

Negatywna odpowiedź na pierwsze pytanie czyni bezprzedmiotowymi dalsze rozważania nad tym, w czyim władztwie pozostają ruchomości oraz, czy dzierżyciel ruchomości posiada skuteczne uprawnienie do władania rzeczą.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie dało sądowi dostatecznych podstaw do ustalenia, że powód J. D. jest właścicielem ruchomości, których wydania się domagał. Z przedłożonych Sądowi dokumentów, w szczególności rachunków i faktur zakupu oraz operatu szacunkowego z dnia 30 lipca 2010 roku, (który był podstawą zawartej umowy notarialnej z dnia 30 grudnia 2010 roku) wynikało, że ruchomości objęte żądaniem powoda stanowiły własność Wyższej Szkoły (...) w L. w likwidacji i nie były – wbrew twierdzeniom powoda - jego majątkiem osobistym. Powód wskazał w swoich zeznaniach okoliczności nabycia szeregu przedmiotów, lecz nie przedstawił dowodu, by pozostawał ich właścicielem w dacie ich sprzedaży przez pozwaną G. K. jako kuratora Wyższej Szkoły (...) w likwidacji. Z dołączonych faktur i rachunków jednoznacznie wynika, że właścicielem ruchomości w dacie ich sprzedaży była Wyższa Szkoła (...) w L. w likwidacji. Następnie, wskutek zawarcia umowy notarialnej w dniu 30 grudnia 2010 roku (k. 89-92 akt), od tej daty właścicielem ruchomości jest pozwana (...), której tytuł własności nie został dotychczas podważony w odniesieniu do ruchomości wymienionych w operacie szacunkowym z dnia 30 lipca 2010 roku. W tych okolicznościach brak jest podstaw do uznania, że powód posiada legitymację do żądania wydania przedmiotowych ruchomości skoro nie jest ich właścicielem.

Powód nie udowodnił również żadnymi dowodami, by któryś z pozwanych był w posiadaniu ikony z wizerunkiem św. Mikołaja, której wydania się domagał. Poza twierdzeniem, że ikona znajdowała się w jednym z pomieszczeń budynku przy ul. (...) w L. powód nie wykazał, gdzie i w czyim władaniu przedmiot znajduje się obecnie. Bezsprzecznie – ikona nie była przedmiotem notarialnej umowy sprzedaży ruchomości, albowiem nie została wymieniona w operacie szacunkowym. Nie ma jej również w dokumentacji inwentaryzacji budynku, co przemawia za uznaniem, że brak jest dowodów na to, by była ona we władztwie któregoś z pozwanych.

W tej sytuacji, w ocenie Sądu, nie było podstaw do uznania, że powód udowodnił skutecznie, że posiada legitymację do żądania wydania spornych ruchomości, albowiem nie wykazał, że jest ich właścicielem. Dodatkowo w odniesieniu do ikony – nie udowodnił, by któryś z pozwanych był w jej posiadaniu.

Pozwana G. K. w odpowiedzi na pozew podniosła, zarzut, iż nie ma zdolności sądowej jako kurator Wyższej Szkoły (...) w L., albowiem jej kuratela została prawomocnie uchylona. Domagała się odrzucenia pozwu z powodu braku zdolności sądowej, w oparciu o przepis art. 199§1 pkt 3 k.p.c. Zdaniem Sądu to żądanie nie było uprawnione. Pozwana G. K. posiada jako osoba fizyczna zdolność sądową i została imiennie pozwana w tym procesie. Z tych powodów odrzucenie pozwu nie było uzasadnione. Oddalenie powództwa wobec tej pozwanej wynika z faktu, iż powód nie będąc właścicielem nie mógł skutecznie domagać się wydania rzeczy, a także z uwagi na fakt, że pozwana nie posiada żadnej z żądanych ruchomości, co wyklucza wobec niej jakiegokolwiek roszczenia windykacyjne.

Również w odniesieniu do pozwanej (...) ((...)) w L. poza tym, że uznano, iż powód nie wykazał legitymacji do żądania wydania mu ruchomości należało dodatkowo uznać, że pozwana udokumentowała posiadanie skutecznego uprawnienia do władania spornymi ruchomościami. Pozwana (...) udowodniła, iż nabyła własność na podstawie aktu notarialnego, który nie został dotychczas unieważniony. Podniosła także, że dopełniła należytej staranności przy zawieraniu umowy, a zatem nie ma podstaw do uznania braku dobrej wiary po jej stronie. To oznacza, że tylko pozwana (...) w L. w dacie wyrokowania posiadała uprawnienie do władania rzeczą.

Powyższe oznacza, że gdyby nawet powód udowodnił swoje prawo własności i legitymację czynną w procesie windykacyjnym, to tak długo póki nie obalono ważności aktu notarialnego z dnia 30 grudnia 2010 roku, nie może on skutecznie żądać wydania rzeczy. Powództwo w tym zakresie, z uwagi na toczące się przed Sądem Okręgowym w Warszawie postępowanie sądowe mające na celu badanie ważności i zgodności z prawem aktu notarialnego, jest co najmniej przedwczesne.

Z powyższych względów Sąd, uznając żądania powoda za bezpodstawne, oddalił powództwo w stosunku do obu pozwanych w całości.

Orzeczenie o kosztach procesu wynika z treści art. 98 k.p.c. i art. 100 ust. 2 uoksc.